

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕВФЕМІЗМІВ АНГЛОМОВНОГО
ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ**

Кваліфікаційна робота освітнього
ступеня «бакалавр» студентки 4 курсу
бакалаврату
Освітньої програми
Переклад з англійської
та другої західноєвропейської мови
спеціальності 035.041 «Філологія
(Германські мови та літератури
(переклад включно), перша –
англійська)»
Аліна Олександрівна ХМАРУК
науковий керівник:
к. філол. н., асист. Анастасія БУГРІЙ

«Допущено до захисту»
Протокол засідання
кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
протокол №13 від «03» червня 2024 року
в.о.завідувача кафедри _____ (підпис)
к.філол.н. Олена Підгрушна

КИЇВ
2024

АНОТАЦІЯ

Робота присвячена актуальним проблемам функціонування та перекладу евфемізмів у текстах сучасного англомовного політичного дискурсу. В ході дослідження вивчено теоретичний матеріал щодо використання евфемізмів у англомовному дискурсі. Визначено сутність поняття евфемії в англомовному політичному дискурсі. Розглянуто лінгвістичні особливості англомовного політичного дискурсу. Здійснене ознайомлення із засобами використання евфемізмів у межах англомовного політичного дискурсу на лексичному та граматичному рівнях. Виконано аналіз прийомів перекладу, які застосовуються при відтворенні евфемізмів англомовного політичного дискурсу, із урахуванням вияву в них політкоректності.

Охарактеризовані стилістичні особливості політичних текстів. Відзначено, що мова англомовних політичних текстів має певні особливості та спрямування на окремі категорії реципієнтів.

Відзначено, що політики у своїх промовах та інших різновидах політичних текстів не можуть оминати проблемні явища дійсності, пряме називання яких часто постає неможливим через правила політкоректності. Через це перед політичними текстами стоїть завдання водночас чітко й коректно передавати сутність подій та явищ, згадки про які межують із табу, справляючи необхідний вплив на аудиторію реципієнтів. Відтак, політики достатньо часто змушені вдаватися до вживання евфемізмів.

Підкреслено наявність значного впливу, здійсненого евфемізацією на мовну норму сучасної англійської мови. Особливу увагу приділено евфемізаційним процесам у лексиці, оскільки саме цей рівень мовної системи є найбільш рухливим та реактивним стосовно різних змін та новацій у суспільстві.

За підсумками проведеного дослідження було з'ясовано, що найчастотнішою стратегією перекладу англомовних евфемізмів у політичних

текстах є контекстуальна заміна. Її використання в перекладі застосовувалося у випадках, пов'язаних із необхідністю перекладача мати глибокі знання за тематикою політичного тексту, що містить евфемістичні одиниці. Дещо рідше були залучені такі перекладацькі стратегії, як генералізація, конкретизація, додавання, описовий переклад, калькування, транслітерація.

Ключові слова: лексика, евфемізм, політична коректність, політичний дискурс, переклад

ABSTRACT

The work delves into the intricate issues surrounding the functioning and translation of euphemisms in contemporary English-language political discourse texts. The study thoroughly examines the theoretical material on the use of euphemisms in English-language discourse, defining the essence of the concept of euphemism in the English-language political discourse. It also explores the linguistic features of English-language political discourse and familiarizes the reader with the methods of using euphemisms at the lexical and grammatical levels. The research also includes an in-depth analysis of the translation techniques used in reproducing euphemisms of the English-language political discourse, with a particular focus on the manifestation of political correctness in them.

The stylistic features of political texts are characterized. It is noted that the language of English-language political texts has specific features and is aimed at certain categories of recipients.

It is crucial to note that politicians, in their speeches and other types of political texts, are often confronted with problematic phenomena of reality. The direct naming of these phenomena often becomes impossible due to the rules of political correctness. This presents a challenge for political texts, as they must convey the essence of these events and phenomena, which are often taboo, while still exerting the necessary influence on the audience. As a result, politicians frequently resort to the use of euphemisms, highlighting their significance in political discourse.

The significant influence of euphemism on the linguistic norm of the modern English language is emphasized. Special attention is paid to euphemization processes in the vocabulary since this level of the language system is the most mobile and reactive in relation to various changes and innovations in society.

According to the research re h euphemisms in political texts. Its use in translation was applied in cases related to the translator's need for in-depth

knowledge of the subject of a political text containing euphemistic units. Translation strategies such as generalization, concretization, addition, descriptive translation, tracing, and transliteration were somewhat less often involved.

Key words: vocabulary, euphemism, political correctness, political discourse, translation

sults, contextual substitution is the most frequent strategy for translating Englis

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ЕВФЕМІЗМИ ЯК ОДИН ІЗ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	10
1.1. Дефініція понять «евфемізм» та «евфемія»	10
1.2. Класифікація евфемізмів	12
1.3. Політкоректність як мотив для утворення евфемізмів	16
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	26
2.1. Генералізація і конкретизація при перекладі евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою	26
2.2. Контекстуальна заміна при відтворенні евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою	34
2.3. Калькування при відтворенні евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою	39
2.4. Додавання та описовий переклад при відтворенні евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою	41
2.5. Транслітерація при перекладі евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою	45
Висновки до розділу 2	48
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	60
Додаток А	61

ВСТУП

Актуальність нашого дослідження полягає у зростанні уваги української громадськості до політкоректності. Здатність правильно тлумачити зміст політкоректних висловлювань англійською є важливою запорукою ефективного спілкування. Особливий інтерес представляє вивчення політичної коректності у перекладах текстів, оскільки в Україні цій тематиці приділяється менше уваги порівняно з західними країнами, де політична коректність стала необхідним компонентом практично в усіх сферах людського життя.

Політична коректність є характерною рисою соціокультурного життя на Заході, де диктуються певні стандарти поведінки, які відображаються в мові. Відповідно, перекладачам необхідно враховувати ці стандарти, працюючи з текстами, що включають політичнокоректні одиниці.

Один із головних аспектів перекладу пов'язаний з лексикою, яка є найрухливішим рівнем мовної системи та зазвичай відображає культурні особливості та стереотипи. При перекладі необхідно враховувати обмеження, пов'язані з вживанням тих чи інших слів або висловлювань, що можуть вказувати на недосконалість людей.

Наразі з'являються нові дослідження, присвячені висвітленню закономірностей функціонування сучасного англійського політичного дискурсу. Серед таких студій можна назвати роботи К. Серажим [44], Н. Собецької [48], А. Бальчинської-Косман [59], Є. Бральчика [60], П. Бжозовського [61], П. Чілтона [63], Д. Грейбер [70], А. Колаковської [73], І. Куяви [74], П. Павельчика [76], Б. Вальчака [78].

Отже, **об'єктом нашого дослідження** є англійський політичний дискурс.

Предметом дослідження є особливості перекладу евфемізмів англійського політичного дискурсу.

Джерельна база. Для аналізу перекладацьких трансформацій було використано матеріали виступів сучасних американських політиків: Маріанни Вільямсон, Кріса Крісті та Марко Рубіо. Перші двоє з названих політиків є кандидатами на посаду Президента США на виборах 2024 року. Усього до аналізу було залучено 300 прикладів уживання евфемістичних одиниць.

Мета роботи – розглянути особливості прийомів перекладу, які використовуються під час передачі евфемізмів англомовного політичного дискурсу.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних дослідницьких завдань:

1. Вивчити теоретичний матеріал щодо використання евфемізмів у англомовному дискурсі.
2. Визначити сутність поняття евфемії в англомовному політичному дискурсі.
3. Розглянути лінгвістичні особливості англомовного політичного дискурсу.
4. Ознайомитись із засобами використання евфемізмів в рамках англомовного політичного дискурсу на лексичному та граматичному рівнях.
5. Здійснити аналіз прийомів перекладу, що застосовуються при передачі евфемізмів англомовного політичного дискурсу, враховуючи особливості прояву в них політкоректності.

Основним методом дослідження є метод лінгвістичного опису із застосуванням прийомів класифікації та систематики, екстралінгвістичної інтерпретації фактів мови та порівняльного аналізу.

Теоретична значимість нашого дослідження, по-перше, полягає у визначенні внеску у вивчення проблем, пов'язаних із особливостями розвитку евфемізмів, їх класифікації та характеристики. По-друге, в розгляді поняття «евфемія» як мовної категорії, а також в аналізі засобів її вираження у первинному та вторинному англомовному дискурсі.

Практична цінність цього дослідження полягає у можливості використання його результатів при підготовці лекцій та семінарів з лінгвокультурології, лексикології, країнознавства, лінгвостилістики.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- проведено огляд матеріалів політичного дискурсу США 2024 року із використанням евфемізмів;
- на основі актуальних матеріалів політичного дискурсу США 2024 року розглянуто проблему існування поняття «евфемія»;
- здійснено порівняльний аналіз передачі евфемізмів у американському політичному дискурсі 2024 року.

Апробація дослідження. участь у VII Всеукраїнських наукових читаннях за участю молодих учених (11-12 квітня, 2024, Навчально-науковий інститут філології КНУ). Публікація тез «Стратегія перекладу евфемізмів в англomовному політичному дискурсі: роль транслітерації та семантична адекватність» // Матеріали VII Всеукраїнських наукових читань "Філологія XXI століття: нові дослідження і перспективи". К., 2024. С. 108-109.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ЕВФЕМІЗМИ ЯК ОДИН ІЗ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Дефініція понять «евфемізм» та «евфемія»

Огляд літератури засвідчив, що на явище евфемії в лінгвістиці є два погляди: вузький (субституційний) та широкий (прагматичний). Прихильники першого (І. Гальперін, Д. Розенталь, Д. Болінгер та ін.), субституційного, визначають евфемізм як субститут незручного і невігідного слова, як нейтральний заміник грубого слова. Так, не завжди можна визначити, яке слово було замінене евфемізмом [5].

Часто евфемізм не має поняття-еквівалента й пояснюється описово. Наприклад, слова *underdog* і *underachiever* у сфері спорту і політики називають об'єкт, що не може розраховувати на перемогу, характеризується низьким рейтингом тощо. Більш переконливим, на думку В. Заботкіної, В. Москвіна, О. Шейгал та ін., є прагматичний погляд, який повною мірою окреслює специфіку явища [9].

Виходячи з цього, до евфемізмів зараховують як сталі загальнолітературні евфемізми й дисфемізми, зафіксовані спеціальними словниками евфемізмів чи марковані в тлумачних словниках і словниках синонімів, так і контекстуальні, що хоча й зберігають ознаки евфемізмів чи дисфемізмів, однак потребують аналізу в контексті певної ситуації [6].

Термін «евфемізм» (від грецьк. εὐφημισμός – пом'якшений вислів) має дві основи εὐ – добре й φημί – розмовляю. Він тісно пов'язаний із давньою філософією, адже ще Демокрит згадував про «евтімію» (фонематичний варіант терміну «евфемія») як про гарний душевний стан та задоволення, й тлумачився як промовляння слів, що мають добре передвістя, утримання від слів, які сповіщають про щось лихе (особливо при жертвоприношеннях). Таке розуміння евфемізму поєднує його з поняттям «табу», однак при цьому не урівнює їх.

Швидше за все, евфемізми виникли із табу під дією забобного остраху заклинань і магічної дії людського слова, що породили заборони на лексеми, промовляти які дозволялося лише жерцям та вождям. Людська віра в магію зумовила появу замовлянь від хвороб, молитов та ворожінь.

Використання тієї чи іншої лексичної одиниці зумовлене не лише її семантикою, лексичним значенням, але і граматичними характеристиками.

Евфемізація мовлення виникає в усіх сферах життєдіяльності людини. Евфемізацію неможливо уявити без табу. Тому тут спостерігається чіткий зв'язок між табуйованими словами чи виразами та евфемізмами.

Класифікацією способів евфемізації займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені: С. Відлак, Ж. Варбот, Л. Крисін, Б. Ларін, Дж. Німен, О. Реформатський, К. Сільвер, Б. Томачевський, Е. Шейгал та ін. Крім того, варто зауважити, що з приводу класифікації евфемізмів між науковцями досі точаться суперечки.

У результаті прагматичної варіативності (міграції евфемізмів за межі соціальних діалектів), слово втрачає свій евфемічний ефект та переходить із розряду слів із меліоративним характером до розряду прямих найменувань об'єктів чи явищ. Виходячи з цього, змінюється й прагматичний ефект вислову: замість заспокійливого, покращеного він перетворюється на негативний, а слова, які до цього були евфемізмами, у майбутньому потребуватимуть евфемічної заміни.

Евфемізми більшістю науковців розглядаються лише на лексичному рівні, проте прояв евфемії не можна зводити виключно до заміни одного слова іншим. Для зниження емоційної напруги висловлювання використовують ще й деякі графічні позначення, фонетичні заміни, словотвірні афікси.

До графічного способу утворення евфемізмів відносять «випущення» середини слова (синкопа) або його кінця (апокопа), а також заміну слова у писемному мовленні на три крапки. Використання фонетичних евфемізмів дає змогу підкреслити зміст, еквівалентний змісту забороненого поняття,

уникнути, таким чином, негативної реакції адресата. Фонетичним засобом евфемізації є звукова аналогія.

У лінгвістиці існує три способи евфемізації, які можна віднести до морфологічних способів: негативна префіксація, мейозис та аббревіація. Найважливішим рівнем використання евфемії в мовленні є лексико-семантичний рівень, на якому відбуваються основні процеси, що сприяють евфемізації мовлення. Головними способами формування евфемізмів на даному рівні є: метафоризація значень; метонімізація значень; металепис (різновид метонімії); поляризація значень; запозичення та терміни.

1.2. Класифікація евфемізмів

Зважаючи на сферу утворення евфемізмів, тематично їх можна, на думку Н. Собецької, розподілити на такі групи:

1. Евфемізми, пов'язані з дискримінацією:
  - а) расовою, культурною, релігійною: афроамериканець (чорний);
  - б) сексуальних меншин: гей (голубий, гомік);
  - в) інших видів;
2. Евфемізми, які позначають страшні та неприємні явища дійсності:
  - а) смерть: піти з життя, піти у вічність, втратити життя (померти);
  - б) хвороба;
  - в) природні потреби: піти в кімнату для хлопчиків (піти до туалету);
  - г) фізичні вади: незрячий, людина з особливим розвитком зору (сліпий);
  - д) розумові та психічні розлади: людина з особливостями психічного розвитку (психічно хвора людина).
3. Евфемізми, пов'язані із впливом держави на життя людей:
  - а) воєнні дії: місце позбавлення волі (в'язниця);
  - б) соціальні вади (алкоголізм, наркоманія, проституція, злочинність), людина з алкогольною залежністю (алкоголік);
  - в) бідність: малоїмуций (бідний);

- г) непрестижні професії: клінінг-менеджер (прибиральник);
- г) сім'я: бути нечесним із дружиною (зраджувати дружині);
- д) звільнення: піти з посади, залишити посаду (звільнитися);
- е) академічна неуспішність: недостатньо вмотивований учень (двієчник);

4. Евфемізми, що вказують на вік та зовнішність людини:

- а) вага: повний, пишний (товстий);
- б) вік: поважного віку, солідного віку (старий);
- в) зовнішній вигляд: своєрідний (негарний);
- г) ріст: людина невеликого зросту (низька людина, карлик);

5. Дипломатичні евфемізми: ліквідувати, прибрати (вбити).

Також у мові з'являються евфемізми і у зв'язку із прагматичними причинами, зокрема з метою продемонструвати:

- вияв ввічливості (при створенні евфемізмів, що пом'якшують різні види фізичних та розумових вад);
- характеристику табуювання (при створенні евфемічних заміन прямим номінаціям явищ хвороб чи смерті);
- рівень впливу на масового реципієнта (при створенні евфемізмів у політичній сфері);
- засекречену діяльність (при створенні евфемізмів у соціальних діалектах різних нелегальних груп, а також у сфері військового озброєння та конкретних воєнних дій держави) [48].

Евфемізми можна поділити на дві групи:

- утворені на основі подібності значення
- утворені на основі звукової подібності.

У першому випадку евфемізми виконують комунікативну роль, у другому – експресивну, не як носії інформації, а для виявлення афекту. До евфемізмів, утворених на основі подібності звучання належать замітники лайливих слів та інших пейоративних зворотів, як-от агресивних вигуків,

погроз, прокльонів чи агресивних наказів. Можливості вияву негативних емоцій за допомогою евфемізмів необмежені.

Одна з основних функцій евфемізмів полягає не тільки в категоризації дійсності, а, перш за все, у вираженні оцінки або затвердження цінності.

Подаємо евфемістичну лексику, класифіковану за цим принципом, у вигляді таблиці (Таблиця 1.1.).

Таблиця 1.1.

Класифікативні принципи утворення евфемізмів у сучасній англійській мові

Компоненти, що утворюють оцінку	Лексеми
Негативна оцінка	
Суфікс -ism	Sexism, heterosexism, ableism, lookism, classism, ethnocentrism
Суфікс -phobia	Homophobia, xenophobia, gerontophobia, negrophobia
Позитивна оцінка	
Суфікс -free	Gender-free (гендерно-нейтральний), cruelty-free (не тестовано на тваринах)

З таблиці 1.1 видно, що лексичні одиниці із суфіксом -ism виражають «негативні» поняття – види дискримінації за різними ознаками. Те саме стосується і суфікса -phobia; лексеми, що містять цей суфікс, виражають різноманітні фобії та негативні почуття по відношенню до деяких явищ дійсності. Однак тут є також (хоч і в найменшій кількості) лексичні одиниці з суфіксом -free, які мають позитивну оцінку – означають свободу від забобонів.

Крім того, політкоректну лексику можна класифікувати за тематичною ознакою. Всі вивчені приклади розбиті на наступні тематичні розділи:

1. статева приналежність: humanity (пор. mankind) – людство; spokesperson (пор. spokesman) – представник; acton (пор. actor, actress) –

актор або акторка; mail carrier (пор. postman) – працівник пошти; police officer (пор. policeman) – співробітник поліції [73, s. 19];

2. сексуальна орієнтація: LGBT (lesbian, gay, bisexual, transgender) – ЛГБТ (лесбійки, геї, бісексуали, транссексуали); SGO (same gender oriented) – одностатевий; alternative sexuality – той, що має нетрадиційну сексуальну орієнтацію [73, s. 23];

3. расова, етнічна і релігійна приналежність: African American (пор. nigger/ kike / negro / coloured / black) – афроамериканець (пор. негр, чорний); Mexican American (пор. Chicano) – американець мексиканського походження (пор. чикано); WASP (white Anglo-Saxon protestant) – англо-саксонський протестант [73, s. 25];

4. фізичні та розумові недоліки: physically challenged – із обмеженими фізичними можливостями; differently abled (пор. cripple) – із іншими фізичними можливостями (пор. каліка); a person with alternative body image – людина з альтернативною (нестандартною) зовнішністю; hearing impaired (по. deaf) – із обмеженнями слуху (пор. глухий) [73, s. 29];

5. соціальна приналежність;

5.1. фінансове положення: economically disadvantaged (пор. poor) – малозабезпечений (пор. бідний); residentially flexible (пор. homeless) – із непостійним (невизначеним) місцем проживання (пор. бездомний) [73, s. 43];

5.2. вік: senior citizen – людина старшого покоління, longer-living person (пор. old man) – довгожитель (пор. старий) [73, s. 49];

5.3. професія і освіта: print challenged (пор. illiterate) – неграмотна людина (пор. неук); sanitation engineer (пор. garbage collector) – інженер із санітарії (пор. сміттяр) [73, s. 52];

У наведеній класифікації превалюють групи «фізичні/розумові вади» та «статева приналежність». Сьогодні фізичні недоліки або інші особливості індивідуума (нестандартна зовнішність, наприклад) у жодному разі не повинні бути підставою для виключення або засудження. Щодо групи «статева приналежність», то створення подібних політкоректних одиниць

спрямоване проти проявів сексизму в англійській мові та створені з метою підвищення статусу жінки у соціумі. Наявність великої кількості одиниць обох груп свідчить, що ці теми є актуальними у сучасному англomовному суспільстві.

Далі звернемося до способів утворення евфемізмів. Проаналізувавши емпіричний матеріал, ми можемо стверджувати, що найбільш продуктивними виявилися такі способи:

- словосполучення: прислівник + challenged / abled / disadvantaged = physically challenged; differently abled; economically disadvantaged; іменник+прикметник/іменник = senior citizen; longer-living person; sanitation engineer;

- афіксація, зокрема, додавання суфіксу -ism: sexism, hetero-sexism, ableism, lookism, classism, ethnocentrism;

- абревіація: LGBT – lesbian, gay, bisexual, transgender; SGO (same gender oriented); WASP (white Anglo-Saxon protestant) [73, s. 19].

Отже, називати евфемізми метаконцептами ми можемо лише за умови, що дані слова використовуються як засоби категоризації мовних та мовленнєвих явищ. І недооцінювати цей аспект евфемістичної лексики неможливо. Адже саме він спричинив цілу низку мовних новацій. Більше того, у ньому можна побачити специфічну межу евфемії. Далеко не всі ідеології настільки ж чутливі до мовного коду, навіть незважаючи на те, що будь-яка ідеологія вкорінена в мові і створює власну мову.

1.3. Політкоректність як мотив для утворення евфемізмів

У цьому параграфі визначимо провідні напрямки використання політкоректної лексики в сучасній англійській мові.

Поняття політичної коректності може бути розглянуте як синкретична культурно-поведінкова та мовна категорія. Специфіка цієї категорії полягає насамперед у її міждисциплінарному статусі. Її загальне значення визначається чинними в суспільстві на даному щаблі розвитку культурними

та поведінковими нормами і може бути визначено таким чином: «чужий» (особа іншої національності, кольору шкіри, статі, зовнішнього вигляду, стану здоров'я, соціального статусу) асимілюється шляхом перетворення мовного коду як «близького, свого» [77, р. 165].

Категорія політичної коректності антропоцентрична, оскільки у переважній більшості випадків її денотативною основою є людина. Імена, що називають її, модифікуються за допомогою морфологічного, лексичного та синтаксичного рівнів мовної системи.

Як культурно-поведінкова категорія політична коректність є системою культурних і поведінкових норм, прийнятих у суспільстві, які спрямовані на подолання негативних стереотипів стосовно дискримінованих груп людей (етнічних та сексуальних меншин, інвалідів, літніх та ін.) і припускають визнання рівноправності представників цих груп. Зазначені норми втілюються через:

а) запровадження програми «позитивних дій», що передбачає пільги для представників меншин під час вступу до навчальних закладів та прийому на роботу;

б) дотримання мовних кодексів, які забороняють вербальну образу представників різних меншин;

в) розвиток ідей культурного різноманіття та відмова від визнання західноєвропейської культури як зразкової [77, р. 166].

Як мовна категорія політична коректність має категоріальні ознаки і формальне вираження. Категоріальними ознаками мовної категорії політичної коректності є:

а) інтегральна ознака – відсутність у конотативному значенні мовної одиниці дискримінації за расовою, національною, статевою приналежністю, віковим та майновим статусом, станом здоров'я;

б) диференціальна ознака – здатність мовної одиниці виключити прояви перелічених вище видів дискримінації [77, р. 166].

Виходячи з цього, можна виділити ряд опозицій, що характеризуються наявністю/відсутністю даної ознаки: African-American/Negro, Asian/Oriental, Native American/Indian, senior/old, physically challenged/handicapped, low-income/poor та ін. Члени даних опозицій, за однакового денотативного значення, набули різних конотативних значень, на підставі яких їх можна розглядати як політично коректні/політично некоректні.

Категорія політичної коректності представлена на трьох рівнях мови: словотвірному, лексичному та синтаксичному.

У сучасній англійській мові вже намітилися основні тенденції проявів політичної коректності. Піддаються змінам слова та стійкі поєднання, що містять компонент *man*. У значенні слова *man* виділяються семема «людина» та «чоловік», що часто викликає образ рівнозначності двох понять.

Прихильники політичної коректності пропонують замінити слово *man* у тих випадках, коли воно вживається у значенні «людина», тобто, не марковане за ознакою статі. Однак найбільші труднощі створює морфема *man*, що використовується у великій кількості складних слів: *barman*, *policeman*, *fireman* та багатьох інших. Саме такі слова найчастіше зазнають змін: *barman* > *barperson*, *fireman* > *firefighter*, *mailman* > *mail carrier*, *policeman* > *police officer* та ін. [77, p. 168].

Друга характерна тенденція щодо зміни норм мови стосується вживання займенника *he* (*his*, *him*) у деяких синтаксичних конструкціях, наприклад, у реченнях типу *If a person wishes to succeed, he must work hard* або реченнях типу *Everybody should do his work*. Для заміни таких конструкцій пропонуються такі варіанти:

1) використання займенника чоловічого роду, наприклад: *The average student is worried about his grades* > *The average student is worried about grades*;

2) зміна числа іменника (однини множиною), наприклад: *Each student can select his own topic* > *Students can select their own topics*;

3) заміна займенника *he*, *his* на *one*, *one's*: *Everyone should do his best* > *One should do one's best*;

4) використання *he or she, his or her* (в усному мовленні чи на письмі) або *s/he* (на письмі): *Each student will do better if he has a voice in the decision > Each student will do better if he or she (s/he) has a voice in the decision;*

5) використання *their*, якщо підмет – неозначений займенник, наприклад: *When everyone contributes his own ideas, the discussion will be a success > When everyone contributes their own ideas, the discussion will be a success* [77, p. 168].

Крім цього пропонуються варіанти заміни *he* неологізмами: *thon, ve, heshe* та ін. Коригуванню піддаються і слова з суфіксом *-ess*, що позначає приналежність до жіночого роду. Щоб уникнути непотрібних відмінностей за ознакою статі, *-ess* пропонується або опустити: *actress > actor, authoress > author, heiress > heir, poetess > poet*, або замінити слово цілком: *stewardess > flight attendant, headmistress > head teacher* [77, p. 168].

Нарешті, останню групу слів, які зазнали змін у зв'язку з утіленням принципів політкоректності, становлять форми звернення. Тут найважливішим задля досягнення формального рівноправності жінок стало запровадження звернення *Ms* [miz], яке ставиться перед прізвищем жінки, не відбиваючи її сімейний статус.

У ході президентських перегонів у США окремим питанням стояла діяльність політиків стосовно нелегальних іммігрантів у країні. Для Х. Клінтон ця тема стала додатковим важелем впливу на населення на противагу політиці Д. Трампа, який вкрай негативно висловлювався про нелегальне латиноамериканське населення, погрожуючи їхньою масовою депортацією із США. Під час зборів *Congressional Hispanic Caucus*, організації, що складається з 30 демократів латиноамериканського походження, Х. Клінтон закликала протистояти фанатизму Д. Трампа у питанні про депортацію:

*You fight every single day to lift up the **Latino** community – when the cameras are rolling and when the cameras are off, at home in your districts and*

*here in Washington. And no one understands better than you the pivotal moment we're at right now – not just for **Latinos** but for our country. (September 2016)*

Цікаво відзначити, що Д. Трамп у своїх виступах менше за інших політиків використовує термін Latino, і набагато частіше звертається до терміну Hispanics навіть у промовах підтримки до латиноамериканського населення. Крім того, деякі газети та таблоїди вказують, що при згадуванні расових меншин, що проживають в країні, Трамп використовує артикль "the", що може свідчити про його переконання, що ці групи спричиняють проблеми для економіки США як єдине ціле.

«Language is telling, here: Virtually every time Trump mentions a minority group, він використовує definite article the, як у “Hispanics,” “Muslims” і “blacks”», – пише The Huffington Post. (October 2016)

Мовленнєва поведінка політика розглядається як недоречна та політично некоректна, проте сам Д. Трамп багато разів заявляв, що вважає політичну коректність обманом та проблемою в сучасній політиці. *“I think the big problem this country has is being politically correct. I've been challenged by so many people, i I don't frankly have time for total political correctness. And to be honest with you...”*, – сказав він в одному зі своїх виступів. Можливо, саме через його прямотинійність та відсутність політично коректної лексики в мовленні, він зміг стати президентом США. [58: 60]

Найважчим є завдання назвати негритянське населення США, і це пов'язано з довгою історією боротьби за права чорношкірих у країні. У 1930-40 роках негритянський рух вимагав написання слова *negro* з великої літери, щоб показати рівність чорних американців з іншими етнічними групами. І їм це вдалося - 1930 року газета The New York Times вперше надрукувала Negro з великої літери. У 80-х роках ХХ століття відбувався масовий рух за громадянські права чорношкірих у США (Civil Rights Movement), який намагався позбутися слова *Negro* на тій підставі, що воно асоціювалося з рабством. Натомість, запровадили термін *black*, яке протиставляється слову *white*, і тим самим відображає рівність між расами та важливість

рівноправності. Проте, в суспільстві краще уникати такого поділу, тому в своїх виступах Б. Обама часто використовує *black/white*, щоб показати важливість єднання народів.

*There is not a **Black** America and a **White** America – there's the United States of America. (July 2004)*

Після 80-х років і досі зберігається тенденція називати негритянське населення African American, показуючи зв'язок із рідним континентом:

*But we do need to remind ourselves that so many of the disparities that exist in the **African American** community today can be directly traced to inequalities passed on from an earlier generation that suffered under the brutal legacy of slavery and Jim Crow. (B. Obama, March 2008)*

Схожа конструкція використовується для створення політично коректного терміна, що позначає корінне населення Америки. Замість *Red Indians* використовується *Native Americans*. Б. Обама проводив багато заходів, пов'язаних із захистом та підтримкою корінного населення, використовуючи цей евфемізм у своїй промові.

*The goal is to get **Native American** youth leaders to be able to network with each other nationally. (November 2015)*

*Unless you are a **Native American**, your family came from someplace else. (September 2015)*

Ще однією актуальною проблемою в житті американського суспільства є визнання нетрадиційних стосунків між людьми. Незважаючи на те, що одностатеві шлюби були узаконені в США 26 червня 2015 року, близько 37% населення, опитаного у 2016 році, все ще виступало проти такого законодавчого кроку, як і проти нетрадиційних відносин загалом, тим самим утискаючи меншість людей з подібною сексуальною орієнтацією. [60: 110]

Політичні діячі у своїх виступах намагаються використовувати політично коректний термін *gay* (замість *homosexual*), який може вживатися як прикметник, так і іменник. Початково значення прикметника "gay" в англійській мові мало позитивне забарвлення, вказуючи на "радісного",

"веселого", "безтурботного" чоловіка. У XIX столітті це слово набуло негативної конотації, позначаючи чоловіка, який мав сексуальні зв'язки з великою кількістю жінок, а на початку XX століття – зв'язки з чоловіками. Однак поступово значення слова поширюється і на жінок (окрім терміну *lesbians*, який з'явився), а згодом втрачає свою негативну конотацію.

Б. Обама неодноразово використовував у своїх зверненнях обидва терміни, особливо наголошуючи на тому, що сексуальні меншини не повинні бути ущемлені в жодній сфері суспільства, в тому числі й в армії.

I've always been adamant that – gay and lesbian – Americans should be treated fairly and equally. And that's why in addition to everything we've done in this administration, rolling back Don't Ask, Don't Tell – so that, you know, outstanding Americans can serve our country. (May 2012)

Закон "Don't Ask, Don't Tell" - «Не питай, не кажи» був введений в 1993 році Біллом Клінтоном з метою реформування заборони на військову службу гомосексуалістам і припинення дискримінації на ґрунті сексуальної орієнтації. Однак, даний закон полягав у тому, що особам з нетрадиційною сексуальною орієнтацією заборонялося служити у Збройних силах США, якщо вони не приховували свою сексуальну орієнтацію. Цей закон був діючим до 2010 року, коли Б. Обама підписав указ про його скасування. [47: 50]

Наступні соціальні проблеми, які є важливими для політичних діячів, включають проблеми бідності, соціального нерівноправ'я та бездомності. Використання евфемізмів у промовах політиків перед виборами служить не для залучення голосів виборців, а для підвищення свідомості громадськості про проблеми, що стоять перед державою. Це також показує готовність політичної партії боротися з цими проблемами і підвищувати загальний рівень життя.

У своїй промові про грамотність та освіту в 21 столітті, Б. Обама наголошує на відмінностях між дітьми з родин з низьким рівнем доходів та з заможних родин. Для позначення категорії "бідні" використовується

евфемізм "low-income", тоді як для позначення категорії "заможні" - дисфемізм "wealthy". Це сприяє акцентуванню на проблемі нерівності між ними.

Children from low-income families score 27 points below the average reading level, while students from wealthy families score fifteen points above the average. (June 2005)

Використання терміну "wealthy" у цьому контексті може мати негативну конотацію, наголошуючи на проблемі нерівності в суспільстві і маючи певну педагогічну функцію щодо необхідності зменшення відстані між бідними і багатими шарами населення. [62: 10]

Аналогічна антропологічна парадигма, заснована на використанні евфемізмів для позначення бідних і багатих, зустрічається і в інших висловлюваннях Б. Обама, наприклад: *It's a course that further divides Wall Street from Main Street. (March 2008)*

У даному висловлюванні використання евфемізмів має на меті не тільки камуфлювання денотатів, але й додавання естетичної виразності до мовлення, що зрозуміло для кожного громадянина США. Цей підхід, заснований на перенесенні значення, є типовим для евфемізмів. [39: 65]

У своїх висловлюваннях Б. Обама також використовує евфемізми з приставкою "ill" та посилення на історію з метою приховати реальні економічні проблеми та уникнути показу їх справжнього становища. Він акцентує увагу на небажаності допустити подібного становища в країні після економічної кризи:

Think about the America that Franklin Roosevelt saw when he looked out the windows of the White House from his wheelchair - an America where too many were ill-fed, ill-clothed, ill-housed, and insecure. (April 2005)

Евфемізми, що згадуються вище, описують стан країни після Великої Депресії, і їх функцією є вуалювання справжнього стану речей. Масштаби проблем зменшуються, а становище людей описується так, ніби вони не дуже добре прогодовані, мають деякі труднощі з одягом та не найкращий дах над

головою. Однак, насправді люди голодували, одягалися в лахміття та не мали де жити. Евфемізм, який камуфлює реальність, використовується з метою збереження статусу особи, про яку йде мова, у даному випадку про Ф. Рузвельта. [42: 94]

Отже, за підсумками аналізу адаптації виступів американських політиків до сприйняття української аудиторії можна відзначити необхідність обізнаності перекладача з етимологією іншомовних номінативних одиниць, реаліями іншомовної культури.

Знайомі публіці реалії американської культури не замінюються. Важливо зауважити, що рішення про те, чи знайомий глядач з тією чи іншою культурною реалією, залишається за перекладачем і також складає певні труднощі при виборі стратегії.

Основною функцією політично коректної лексики слід визнати функцію пом'якшення. Політично коректні лексичні одиниці утворюються переважно з морально-етичних причин і тісно пов'язані з встановленням подолання різних видів дискримінації. У деяких випадках політично коректним одиницям властива і функція маскування негативного поняття, вуалювання сутності позначуваного.

Висновки до розділу 1

Під евфемізмом розумітимемо альтернативні непрямі найменування жахливого, недоречного, ганебного, підозрілого й небажаного, що використовуються для приховування правди про негативні явища (характеристики) денотата та надають ефекту пом'якшення, внаслідок чого виступають однією із суттєвих умов успішної комунікації, вираженням замаскованої суб'єктивної оцінки явищ і ситуацій тощо. У свою чергу дисфемізм (псевдоевфемізм) визначаємо як цілеспрямоване акцентування, виокремлення негативних сторін (характеристик, якостей тощо), недоліків, погіршення характеристик об'єкта.

Евфемізми більшістю науковців розглядаються лише на лексичному рівні, проте прояв евфемії не можна зводити виключно до заміни одного слова іншим. Для зниження емоційної напруги висловлювання використовують ще й деякі графічні позначення, фонетичні заміни, словотвірні афікси.

У лінгвістиці існує три способи евфемізації, які можна віднести до морфологічних способів: негативна префіксація, мейозис та аббревіація. Найважливішим рівнем представленості евфемії в мовленні є лексико-семантичний рівень, на якому відбуваються основні процеси, що сприяють евфемізації мовлення. Головними способами формування евфемізмів на даному рівні є: метафоризація значень; метонімізація значень; металепис (різновид метонімії); поляризація значень; запозичення та терміни.

Політична коректність є молодим феноменом, що швидко розвивається. Він став невід'ємною частиною мовної картини світу сучасної людини і міцно закріпився в соціально-політичному житті лінгвокультурної спільноти англomовних країн. Явище політкоректності вплинуло на мовну норму сучасної англійської мови, особливо на лексику, оскільки саме цей рівень мовної системи є найбільш рухливим та реактивним стосовно різних змін та новацій у суспільстві. Наразі політично коректна лексика активно використовується носіями сучасної англійської мови і продовжує впливати на численні сфери життя людей.

РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1. Генералізація і конкретизація при перекладі евфемізмів англомовного політичного дискурсу українською мовою

Для визначення закономірностей відтворення англомовних евфемістичних одиниць політичного дискурсу в українському перекладі ми звернулися до детального розгляду особливостей перекладу англомовних евфемістичних одиниць. Усього до аналізу було залучено 300 прикладів уживання евфемістичних одиниць.

Стратегія перекладу евфемістичних одиниць націлена на забезпечення адекватного перекладу наявних у політичному тексті евфемістичних одиниць, у тому випадку, коли поняття, яке заміщується за допомогою одиниці евфемістичної лексики чи скорочення, є невідомим перекладачеві, а результатом має стати отримання адекватного перекладу всього тексту [4]. Можна виділити основні етапи роботи з одиницями в контексті їхнього перекладу:

- 1) Сприйняття тексту іноземною мовою.
- 2) Ідентифікація незнайомої одиниці евфемістичної лексики.
- 3) Розшифровка одиниці евфемістичної лексики.
- 4) Переклад повного найменування одиниці евфемістичної лексики.
- 5) Перекодування повного найменування одиниці евфемістичної лексики на мову перекладу [4].

Таким чином, можна зробити висновок, що при перекладі евфемістичних одиниць з англійської на українську мову переважно застосовують такі способи:

- 1) використання еквівалентного українського скорочення;
- 2) використання прийому транслітерації;
- 3) використання транскрипції;
- 4) описовий переклад.

Крім того, в ситуації, коли одиниця чи скорочення не має еквіваленту в міжнародній лексиці, перекладачеві пропонується дотримуватися певних етапів і, відповідно, скласти алгоритм, який спростить його завдання під час роботи з таким складним мовним явищем, як одиниці евфемістичної лексики та скорочення.

Для багатьох політиків важливо заручитись підтримкою населення, в чому їм допомагає використання політично-коректної лексики. Політики не лише схвалюють вплив расових відмінностей на культуру, а й підтримують участь різних національностей у житті країни. Барак Обама є успішним прикладом того, що американське суспільство поступово відмовляється від упереджень, пов'язаних з расовою приналежністю.

У своєму зверненні «*I think it is wonderful that Asian Americans, Latinos, African Americans, and others are represented in all parties and across the political spectrum. When such representation exists, then those groups are less likely to be taken for granted by any political party*» (June 2005). Б. Обама використовує відразу кілька політично коректних евфемізмів, пов'язаних із расовою приналежністю. Замість *Oriental* він використовує *Asian*, *Latino* замість *Hispanics*, *African* замість *Negro*. Кожне слово було вибрано на основі історії кожної окремої групи, що проживає в США. Наприклад, слово *Oriental* прийняло негативну конотацію на початку ХХ століття, коли багато іммігрантів з азіатських країн мали труднощі в адаптації. Термін *Hispanics* був коректним до 70-х років ХХ століття, проте пізніше він став асоціюватися з неблагополучним латино-американським населенням, з бідністю та злочинністю, що процвітали в їхніх громадах, тому виник альтернативний термін *Latinos* [57, с. 230]

На лексико-семантичному рівні формально-змістові трансформації мають два плани вираження: денотативний і конотативний. Денотативний план на лексичному рівні пов'язаний із понятійно-логічним ядром значення, відтак, формально-змістові трансформації в перекладі є словниковими відповідниками лексем, що отримують у мові перекладу набір сем, що

неоднаковим із вихідною одиницею та актуалізується контекстом повідомлення.

Конотативні трансформації згідно з новітньою класифікацією можна диференціювати на оцінно-емотивні, експресивні та функціонально-стилістичні. Результатом таких трансформацій постає добір міжмовних синонімічних відповідників, що відрізняються відтінками значень – емотивних, експресивних та функціонально-стилістичних.

Для аналізу перекладацьких трансформацій було використано матеріали виступів сучасних американських політиків: Маріанни Вільямсон, Кріса Крісті та Марко Рубіо. Перші двоє з названих політиків є кандидатами на посаду Президента США на виборах 2024 року

Розглянемо закономірності перекладу фрагменту із виступу Маріанни Вільямсон: *Yep, unemployment is a side effect. That is definitely... I lost my sitcom when I came out and... It's not like nobody warned me* [80].

У наведеному фрагменті Маріанна Вільямсон описує свій досвід оголошення про власну гомосексуальність, а також наслідки, до яких призвів цей виступ. Кандидатка на посаду Президента США відзначає, що одним із таких наслідків стала втрата роботи, якій вона присвятила багато років. Політик підкреслює, що такий підсумок здійсненого камінг-ауту не був для неї неочікуваним, проте акцентує увагу реципієнтів на всій абсурдності ставлення до публічної гомосексуальності ще декілька років тому.

Аналізований фрагмент містить указівки на окремі реалії американського та західного життя загалом, які лише нещодавно почали використовуватися в українській культурі. Тому під час перекладу зазначених реалій перекладачеві було необхідно зберігати максимальну уважність, аби адаптувати їх максимально доступно й без втрати змісту для україномовного реципієнта. Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Так, втрата роботи є побічним ефектом. Це точно... Я втратила свій ситком, коли зробила камінг-аут.*

і... Це не той випадок, коли мене ніхто не попереджав [Тут і далі – переклад наш].

Перша із виокремлених реалій – втрата роботи – є відносно типовою для української культури, де вона представлена і сприймається приблизно так само, як і в культурі американській, представницею якої є Маріанна Вільямсон. Проте в оригінальному тексті функціонує іменник із загальнішим значенням – *unemployment*, який позначає безпосередньо безробіття як відсутність поточної активності людини як особи, що має постійне або тимчасове робоче місце.

Однак очевидно, що Маріанна Вільямсон у своєму виступі говорить не про абстрактне безробіття, а саме про втрату роботи внаслідок зробленої публічно заяви про власну гомосексуальність. Тому в цьому випадку вважаємо за потрібне вдатися до використання такої лексико-семантичної перекладацької трансформації, як конкретизація значення. Послугування цією стратегією при перекладі, на нашу думку, дозволяє зберегти первинний контекст аналізованого фрагменту тексту виступу Маріанни Вільямсон, підкреслюючи, що описується саме *втрата роботи*, а не *безробіття*.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *Is Marianna wearing a necklace? It's very delicate. She may not be gay anymore, I don't know. Does she still have the cats? She may not be gay* [80].

У фрагменті виступу, залученому до аналізу, Маріанни Вільямсон знову торкається теми, що є однією з провідних у її промовах – проблеми сприйняття суспільством особистості, що має нетрадиційну сексуальну орієнтацію. Жінка-політик іронічно описує поведінку тих її фанатів, яких зізнання Маріанни Вільямсон у власній гомосексуальності застало зненацька, а також їхні спроби «нормалізувати» постать Вільямсон у своєму сприйнятті.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Чи носить Маріанна намисто? Це дуже витончено. Можливо, вона й не лесбійка. У неї є кіт? Вона може й не бути лесбійкою.*

Виконуючи переклад зазначеного фрагменту, ми звернули увагу на функційність у оригінальному тексті лексеми *gay*. В англійській мові вона використовується для того, аби позначати кожную особу, що має гомосексуальну орієнтацію, поза залежністю від її гендерного самовизначення або різновиду гомосексуальності, що їй притаманна. Проте переклад цього поняття шляхом використання омофонного до нього слова *гей*, що наявне в українській мові, постає в зазначеній ситуації неправомірним через наявність розбіжностей у значенні. Так, якщо в англійській мові лексема *gay* може позначати як чоловіка, так і жінку, що є гомосексуальними, то в українській мові словом *гей* позначається виключно чоловік, який виявляє сексуальний інтерес до інших чоловіків та практикує з ними гомосексуальні відносини.

Відтак, для перекладу лексеми *gay*, вжитої в оригінальному англійському тексті, ми пропонуємо послуговуватися можливостями конкретизації та використати слово *лесбійка*, за допомогою якого в українській мові позначають жінку, що виявляє сексуальний інтерес до інших жінок та практикує із ними гомосексуальні відносини. Подібний вибір лексико-семантичної стратегії антонімічного перекладу зумовлений протиставленням лексем *gay/гей* та *лесбійка* на рівні гендерної семантики. Ба більше, Маріанна Вільямсон визначає себе саме як *лесбійку*, тобто будь-які розбіжності з контекстом її виступів у зазначеному випадку відсутні, тому обраний спосіб перекладу є цілком коректним.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *Some of the restaurants are trying to figure out how to help vegans. There's not a lot of option at most restaurants. But the fine dining* [80].

В обраному для перекладу фрагменті спостерігаємо, як Маріанна Вільямсон іронізує над рівнем адаптації закладів суспільного харчування до потреб веганів, до яких артистка відносить, у тому числі, й себе. Вона зазначає, що попри те, що дедалі більша кількість людей обирає для себе

веганське харчування, зміни у ресторанній сфері звелися до того, що лише окремі заклади вдалися до розробки спеціального веганського меню, але інші не спромоглися зробити навіть цього, натомість актуалізуючи у своїй пропозиції страви високої кухні. Жінка-політик із іронією ставиться до цього становища, вбачаючи в ньому вияв лицемірства з боку власників ресторанів та приховано їх критикуючи.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Деякі ресторани намагаються **розробити особливе меню** для веганів. У більшості ресторанів варіантів не так багато, крім ресторанів **високої кухні**.*

Спершу звернімо увагу на переклад конструкції *to figure out how to help*, ужитої Маріанною Вільямсон для характеристики ситуації, коли власники ресторанів змушені йти назустріч своїм клієнтам, які є веганами, та розробляти для них спеціальне меню, додаючи до нього веганські страви. Слід зауважити, що в оригінальному тексті жінка-політик описує цей процес як намагання, якщо здійснювати дослівний переклад, «зробити щось, аби допомогти веганам».

На нашу думку, таке формулювання в перекладі виглядатиме досить розмитим і змістить наголоси від актуалізованої Маріанною Вільямсон проблеми вбік. Тому пропонуємо при перекладі конструкції *to figure out how to help* залучити можливості такого різновиду лексико-семантичних перекладних трансформацій, як конкретизація, й відтворити її зміст в україномовному перекладі таким чином: *розробити особливе меню*. У разі вибору цього варіанту перекладацької стратегії пересічному україномовному реципієнтові буде однозначно зрозуміліше, що саме роблять американські ресторани, аби допомогти клієнтам-веганам.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *Some of the **nicer** restaurants have the **bathroom attendants** in there which is a...* [80]

У цьому фрагменті виступу Маріанни Вільямсон ідеться про іронію над ресторанами, які настільки перейняті прагненням позиціонувати себе як заклади для представників найвищого класу, що насичують свій штат численними співробітниками, присутність яких у ньому не завжди є виправданою. Як приклад такої ситуації американська комедіантка наводить посаду особливих туалетних співробітників, які мають надавати послуги відвідувачам подібних ресторанів.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *У деяких дорогих ресторанах є окремі люди, які доглядають за чистотою в туалетах ...*

Розглянемо особливості перекладу словосполучення *bathroom attendants*. В англійській мові воно використовується, аби назвати особу, до посадових обов'язків якої входить комплексний догляд за чистотою й порядком у туалетній кімнаті, зокрема, її миття, своєчасна заміна туалетного паперу, паперових рушників, отримання оплати за послуги туалету тощо. В українській мові відсутнє слово на позначення таких осіб, тому в наведеному випадку ми вважаємо доцільним звернутися до можливостей такого різновиду лексико-семантичної трансформації, як конкретизація: *люди, які доглядають за чистотою в туалетах*. Подібний варіант перекладу, на наш погляд, здатний зробити зазначену реалію зрозумілою для пересічного україномовного реципієнта.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *Nitwits, assholes, fuck ups, scumbags, jerk offs and dipshits. And they all vote* [80].

У наведеному прикладі Кріс Крісті вдається до їдкої сатири, висміюючи неприємну для нього як американця ситуацію, в якій опинилося американське суспільство. Болючим для нього є той факт, що паралельно із інтелектуальною деградацією соціуму найгірші його представники зберігають право голосувати на виборах.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Недоумки, придурки, кретини, покидьки та прості дурні. І всі вони мають виборчі права.*

Спочатку звернімо увагу на переклад однорідних членів аналізованого речення: *nitwits, assholes, fuck ups, scumbags, jerk offs and dipshits*. Зауважимо, що Кріс Крісті у цьому випадку вдається до послугування лексикою, що перебуває на межі цензурності, тому нами було обрано такий варіант її відтворення в україномовному перекладі, який дозволив би узагальнити значення вжитих лексем, запобігаючи при цьому можливій образі почуттів реципієнтів. Тому нами запропоновано варіант перекладу: *Недоумки, придурки, кретини, покидьки та прості дурні*, що містить грубі, проте відносно нейтральні лексеми на позначення недостатньо інтелектуально розвинених, на думку Кріс Крісті, осіб. У цьому випадку було використано можливість такого різновиду лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як генералізація значення.

Далі звернімо увагу на фрагмент *And they all vote*. Тут Кріс Крісті іронічно наголошує, що всі представники «інтелектуальної більшості», перераховані ним перед цим, мають право брати участь у виборах, що, на думку політика, аж ніяк не мотивується рівнем їхнього розумового розвитку. На нашу думку, американський політик у наведеному реченні все-таки акцентує увагу не на тому, що американські дурні беруть участь у виборах, а критикує саме їхнє право брати в них участь. Тому, на нашу думку, в цьому випадку доречним буде використання такого різновиду лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як номіналізація вихідного значення: *виборчі права*. Таким чином, якщо в оригінальному тексті констатація побудована на дієслівній основі, то в українському перекладі її основою стає вже іменна структура.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *And in the summertime – God help us – in the summertime they will all want to wear short pants* [80].

У цьому фрагменті Кріс Крісті акцентує увагу на звичці американців одягати короткі шорти за будь-яких більш-менш теплих погодних умов. Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *А влітку – поможи нам Боже – влітку всі вдягають шорти.*

Залучимо до аналізу такий фрагмент із виступу Кріса Крісті: *in the summertime they will all want to wear short pants*. Звернімо увагу на словосполучення *short pants*. В українській культурі слова на позначення вкороченого одягу для ніг балансують від звичних і запозичених з англійської мови *шортів* до *трусів*, які, все-таки, більше прийнято приховувати, ніж одягати у людні місця. Трампові йдеться про щось середнє між цими предметами одягу, так звані «*короткі шорти*», проте з точки зору семантики та етимології обох слів, при виборі на користь такого варіанту перекладу матимемо приховану тавтологію. Тому пропонуємо в цьому випадку послуговуватися можливостями такого різновиду лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як генералізація, себто звуження первинного значення при перекладі. Відтак, на нашу думку, лексема *шорти* є найкращим варіантом для відтворення семантики згаданого Крісті елемента одягу.

2.2. Контекстуальна заміна при відтворенні евфемізмів англomовного політичного дискурсу українською мовою

Контекстуальна заміна – це така лексична перекладацька трансформація, внаслідок якої перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим відповідником і що підібрано із врахуванням контекстуального значення слова, яке перекладається, його контексту вживання та мовленнєвих норм і традицій мови перекладу. Слід зазначити, що не існує точних правил створення контекстуальних замінів, оскільки переклад слів в таких випадках залежить від контексту їхнього вживання.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *Some of the restaurants are trying to figure out how to help vegans. There's not a lot of option at most restaurants. But the fine dining* [80].

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Деякі ресторани намагаються розробити особливе меню для веганів. У більшості ресторанів варіантів не так багато, крім ресторанів високої кухні.*

Спершу звернімо увагу на таку конструкцію: *There's not a lot of option at most restaurants. But the fine dining.* Звернімо увагу на вираз *fine dining*. Послугуючись ним, Маріанна Вільямсон будує протиставлення звичайних ресторанів, недоступних для веганів, оскільки в їхньому меню відсутні веганські страви, і дорогих ресторанів, що включають такі страви до меню. Таким чином, аби спожити веганську їжу, прихильники цього способу життя мають постійно переплачувати, оскільки доречні для них позиції є лише в дорогих ресторанах.

У цьому випадку для перекладу словосполучення *fine dining* пропонуємо використати такий різновид лексико-семантичної трансформації, як вибір контекстуальної заміни. Ця заміна відбувається за допомогою знайомого та адаптованого до вимог української мови й культури виразу *висока кухня*, за допомогою якого прийнято позначати кухню вишуканих ресторанів та розкішних готелів, у якій провідна увага надається ретельній підготовці та видовищній презентації страв. Саме про такі ресторани та їхню кухню і йдеться у виступі Маріанни Вільямсон.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *Some of the nicer restaurants have the bathroom attendants in there which is a...* [80]

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *У деяких дорогих ресторанах є окремі люди, які доглядають за чистотою в туалетах ...*

Звернімо увагу на лексему *nicer*. У контексті виступу Маріанни Вільямсон цей прикметник має значення *кращий* та є частиною порівняльної конструкції, за допомогою якої авторка здійснює зіставлення ресторанів. Проте, на нашу думку, замість калькування авторської лексеми в наведеному випадку доречніше буде виконати переклад за допомогою контекстуальної заміни. Оскільки американська політикиня говорить про ресторани з точки зору вартості страв у них, кращим буде використання такого різновиду лексико-семантичної трансформації, як контекстуальна заміна: *дорогий*. Попри те, що *кращий* не є синонімом до *дорогого*, обраний нами варіант є більш виправданим з точки зору контексту повідомлення.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *When I'm in traffic, here's the thing* [80].

У наведеному фрагменті американська політикиня розповідає про свою любов до швидкої їзди. При цьому вона актуалізує численні історії, що трапилися із нею, коли вона перебувала за кермом.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Маріанни Вільямсон: *Коли я в дорозі, трапляється таке*.

Звернімо увагу на сполучення *in traffic*. На нашу думку, замість калькування авторської лексеми (*у русі*) в наведеному випадку доречніше буде виконати переклад за допомогою контекстуальної заміни. Оскільки Маріанна Вільямсон говорить про пересування за кермом, то обраний нами варіант є достатньо виправданим з точки зору контексту повідомлення.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Марко Рубіо: *Los Angeles, you are looking at the new voice of Speedy Gonzales* [80].

В аналізованому фрагменті американський політик жартує з приводу власного голосу, обговорюючи перспективу взяти участь у озвучуванні одного з героїв популярного мультиплікаційного фільму.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Лос-Анджелесе, до вашої уваги – новий голос Швидкого Гонсалеса.*

Спочатку звернімо увагу на переклад такого конструкту, як *you are looking*. На нашу думку, якщо політик говорить про свій голос та розмірковує про можливу участь у озвучуванні мультфільму, то доречнішим при здійсненні перекладу буде актуалізувати саме звукову, а не візуальну семантику.

При цьому ми усвідомлюємо й виправданість звернення Марко Рубіо до використання дієслова, пов'язаного з візуальною семантикою, адже його виступ відбувався перед глядачами. Однак для українського реципієнта, який переглядатиме цей виступ у записі, на нашу думку, доречніше буде використати можливість такого різновиду перекладацьких трансформацій, як контекстуальна заміна, внаслідок чого у перекладі цей фрагмент виглядатиме так: *до вашої уваги.*

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *Well, they think it's JUST FUCKING DANDY!* [80]

В аналізованому фрагменті Кріс Крісті гостро критикує панівну серед американців, що були його сучасниками, культуру споживацтва, яка змушує їх щиро радіти, коли найкрасивіші природні зони країни забудовують торгівельними центрами. Про один із таких випадків Крісті говорить і в цьому реченні, відтворюючи за допомогою спеціальних мовних засобів усю глибину захоплення пересічним американцем з приводу нового побудованого торговельного центру.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Та вони думають, що є бісовими красунчиками, яким у житті пощастило.*

Виокремлюємо та залучаємо до аналізу такий компонент речення, як *it's JUST FUCKING DANDY*. На нашу думку, в цьому випадку доречним буде уживання одразу кількох типів лексико-семантичних перекладацьких

трансформацій. Так, зокрема, обценна англомова лексема *fucking* в українському перекладі може бути замінена менш негативно забарвленим, проте не менш експресивним варіантом *бісів*, відтак, застосовується контекстуальна заміна значення, коли на зміну більш забарвленому компонентіві приходять компоненти менш забарвлені.

Іменник *dandy* загалом є знайомим для української культури та засвоєним нею. Проте, на нашу думку, доречним буде його заміна за допомогою суто українського відповідника *красунчик*, відтак, відбудуватиметься доместикація запозиченого терміна словом, яке за значенням охоплює практично той самий семантичний обсяг, що й оригінальна лексема.

Також пропонуємо доповнити перекладний варіант аналізованого речення, додавши до нього компонент *яким у житті пощастило*. Шляхом цього додавання можна суттєво розширити контекст, аби не вдаватися до додаткових пояснень іронізування Кріса Крісті над любителями торговельних центрів і шопінгу в них.

Отже, контекстуальна заміна постає достатньо частотною стратегією перекладу евфемістичних одиниць у мовленні американських політиків. Аналізований матеріал доводить, що для безперешкодного розуміння та перекладу евфемістичних одиниць і скорочень перекладачеві необхідно бути добре знайомим із тематикою письмового чи усного тексту, що містить дані одиниці евфемістичної лексики або скорочення. Евфемістична політична термінологія дуже велика у зв'язку з тим, що вона включає терміни суміжних тематик, як-от–юридичної, космічної, військової, економічної тощо, що ще сильніше ускладнює переклад даних скорочень. Саме глибоке знання контексту може підказати, до якої тематики належить та чи інша одиниця.

2.3. Калькування при відтворенні евфемізмів англомовного політичного дискурсу українською мовою

Калькування (дослівний або буквальний переклад) - це прийом перекладу, коли відповідником простого чи (частіше) складного слова (терміна) вихідної мови в цільовій мові вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику. В цих прикладах українські відповідники англійських термінів утворені шляхом вибору першого словникового відповідника кожного з компонентів.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *Everyone in the family has got on a **backpack*** [80].

У наведеному фрагменті Кріс Крісті описує культуру літнього відпочинку американців, неодмінною складовою якої є ~~ходіння~~ походи з наплечниками.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Кожен з родини бере по **наплечнику***.

На нашу думку, в цьому випадку немає причин удаватися до використання описового чи конкретизаційного перекладу, адже реалія, про яку йдеться, не є новою для українського суспільства, і вітчизняний реципієнт цілком може зрозуміти, про що йдеться у виступі американського політика. У цьому випадку доречним виглядає використання такого типу лексико-семантичних трансформацій, як вибір перекладацького еквіваленту: *наплечник*.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *These people, these people are efficient, professional, compulsive consumers* [80].

В аналізованому фрагменті Кріс Крісті гостро критикує американську культуру споживацтва. Про один із таких випадків Крісті говорить і в цьому реченні, відтворюючи за допомогою спеціальних мовних засобів усю сутність явища, яке, на його думку, є шкідливим для американців.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Ці люди є ефективними, професійними, компульсивними споживачами.*

На нашу думку, в цьому випадку немає причин удаватися до використання описового чи конкретизаційного перекладу, адже реалія, про яку йдеться, не є новою для українського суспільства, і вітчизняний реципієнт цілком може зрозуміти, про що йдеться у виступі американського політика. У цьому випадку доречним виглядає використання такого типу лексико-семантичних трансформацій, як вибір перекладацького еквіваленту: *споживач.*

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *It's called the American dream* [80].

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Це називається «американська мрія».*

На нашу думку, в цьому випадку немає причин удаватися до використання описового чи конкретизаційного перекладу, адже реалія, про яку йдеться, не є новою для українського суспільства, і вітчизняний реципієнт цілком може зрозуміти, про що йдеться у виступі американського політика. У цьому випадку доречним виглядає використання такого типу лексико-семантичних трансформацій, як вибір перекладацького еквіваленту: *американська мрія.*

До прагматичного рівня перекладу належать такі характеристики, як наявність стилістично забарвленої лексики, реалій, кальок, запозичених концептів тощо. Труднощі в цьому випадку можуть виникати, якщо перекладач не вповні володіє стилістичною палітрою тієї мови, з якої виконується переклад, відтак, не здатен розрізнити відтінки значень, що вживаються у різних контекстах.

2.4. Додавання та описовий переклад при відтворенні евфемізмів англомовного політичного дискурсу українською мовою

Охарактеризуємо можливості використання додавання й описового перекладу при відтворенні евфемізмів англомовного політичного дискурсу українською мовою: *Yep, unemployment is a side effect. That is definitely... I lost my sitcom when I came out and... It's not like nobody warned me.*

Аналізований фрагмент містить указівки на окремі реалії американського та західного життя загалом, які лише нещодавно почали використовуватися в українській культурі. Тому під час перекладу зазначених реалій перекладачеві було необхідно зберігати максимальну уважність, аби адаптувати їх максимально доступно й без втрати змісту для україномовного реципієнта. Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Так, втрата роботи є побічним ефектом. Це точно... Я втратила свій ситком, коли зробила камінг-аут. і... Це не той випадок, коли мене ніхто не попереджав.*

Звернімо увагу на фрагмент *when I came out*, що є достатньо проблемним для україномовного перекладу з точки зору відсутності повного граматичного відповідника конструкції *to come out*. Зазначена конструкція в англійській мові є багатозначною, її основним значенням є вихід особи з певного приміщення. Проте очевидно, що в дискурсі Маріанни Вільямсон ідеться про акт відкритого та добровільного зізнання політика у власній нетрадиційній сексуальній орієнтації.

На нашу думку, в цьому випадку немає причин удаватися до використання описового чи конкретизаційного перекладу, адже реалія, про яку йдеться, не є абсолютно новою для українського суспільства, і вітчизняний реципієнт зможе вповні зрозуміти, про що йдеться у виступі американської комедіантки. Проте через розбіжності у граматичній структурі англійської та української мов у останній відсутнє дієслово на позначення дії «зробити камінг-аут».

Відтак, пропонуємо перекласти цей фрагмент, додавши до контексту на позначення згаданої дії українське дієслово зробити, подібним чином послугувавшись такою лексико-семантичною трансформацією, як додавання: *зробила камінг-аут*. У цьому випадку використання додавання також поєднується із залученням можливостей транспозиції, а саме номіналізації, адже в оригінальному тексті аналізований фрагмент є показово дієслівним за своєю основою, а при перекладі описувана дія номіналізується.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Маріанни Вільямсон: *I remember, **Charlton Heston** came to town and I was four years old and everybody was crowding around trying to get a good look at Charlton Heston* [80].

У цьому фрагменті Маріанна Вільямсон актуалізує спогад із дитинства, а саме візит відомого американського актора Чарлтона Гестона до рідного міста політикині. При цьому слід зауважити, що для американської кінокультури та культури загалом постать зазначеного актора є вельми значущою – так, окрім безпосереднього успіху в кіномистецтві, він був багаторічним очільником американської акторської асоціації, а також брав участь у політичному житті країни. Попри те, що провідні згадки про Гестона залишилися в минулому, а Вільямсон у своїх виступах апелює не лише до власних однолітків, але й до різновікової аудиторії, для американського реципієнта прізвище цього актора не є незнайомим, адже входить до непроголошеного пантеону видатних діячів культури та мистецтв США. Отже, саме тому Маріанна Вільямсон не робить уточнювальних ремарок, аби зауважити, про кого йдеться у її виступі.

Проте при виконанні адаптації тексту цього виступу до сприйняття українським глядачем перекладач стикається із відчутним браком інформації про Чарлтона Гестона, доступної вітчизняному реципієнтові. Відтак, пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Пригадую, відомий актор Чарлтон Гестон приїхав до мого міста,*

коли мені було чотири роки, і всі юрбилися навколо, намагаючись добре його роздивитися.

У цьому випадку при перекладі послуговуємося можливостями такої лексико-семантичної перекладацької трансформації, як додавання. На наш погляд, українському реципієнтові потрібне розширення контексту, яке виконується за допомогою додавання до імені та прізвища митця, про якого згадує жінка-політик, конкретизованої прикладки на позначення роду занять зазначеного діяча.

Вибір саме цієї перекладацької стратегії зумовлений тим фактом, що ім'я Чарлтона Гестона, попри його відомість і легендарність для американської культури, в українському контексті є маловідомим, адже головні його ролі в кінематографі були зіграні в період Холодної війни між США та СРСР, коли американські фільми не транслювалися на радянському екрані. Відтак, на нашу думку, в самому тексті перекладу постає необхідність лаконічного роз'яснення стосовно того, ким була ця людина, якщо Маріанна Вільямсон свідчить про її приїзд як про такий, що зібрав велетенський натовп у її рідному маленькому містечку.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Кріса Крісті: *Because everything in this country is king size. King size, extra large and SUPER JUMBO* [80].

У наведеному фрагменті Кріс Крісті іронізує над гігантоманією американців, у яких усе має бути найбільшого розміру. Тут він розглядає можливі розміри одягу, найпопулярніші серед співвітчизників, і робить невтішні висновки стосовно цього.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Тому що все в цій країні – найбільшого розміру. Кінгсайз, оверсайз та чохол для танка.*

На нашу думку, в цьому випадку доречним буде уживання одразу кількох типів лексико-семантичних перекладацьких трансформацій. Так, зокрема, у реченні *Because everything in this country is king size* за умови

дослівного перекладу або використання можливостей транскодування існує ризик тавтологічного вживання, адже наступне речення так само починається зі словосполучення *king size*. Відтак, доречним для перекладу зазначеного словосполучення в першому реченні вважаємо використання такої лексико-семантичної перекладацької трансформації, як описовий переклад: *найбільшого розміру*. Попри те, що загальна розмірна сітка, актуальна для західного суспільства, є відомою та засвоєною в українській культурі, описовий переклад у цьому випадку дозволяє уникнути тавтології й адекватно передати сенс повідомлення.

У наступному реченні *King size, extra large and SUPER JUMBO* пропонуємо такі варіанти відтворення назв популярних серед американців розмірів одягу в українському перекладі. Словосполучення *king size* може бути перекладене за допомогою такого типу лексико-семантичних трансформацій, як транскрипція, себто відтворення оригінальної звукової структури слова: *кінгсайз*. Словосполучення *extra large* може бути перекладене за допомогою такого типу лексико-семантичних трансформацій, як контекстуальна заміна: *оверсайз*, адже саме така лексема на позначення великих розмірів одягу є вельми популярною в українській культурі. У випадку ж із словосполученням *SUPER JUMBO* є сенс розглянути етимологію цього виразу, внаслідок чого можна з'ясувати, що Кріс Крісті вживає це сполучення із іронією, адже так називався один із найвідоміших танків, що перебували на озброєнні в збройних силах США. Відтак, доречним у цьому випадку буде послуговування можливостями контекстуальної заміни: *чохол від танку*, адже саме таке визначення є достатньо популярним в українській культурі для позначення надвеликих розмірів одягу, призначених для людей із надмірною повнотою.

Отже, використання додавання та описового перекладу при відтворенні змісту промов американських політиків українською мовою дозволяє повноцінно розкрити українському реципієнтові окремі реалії американського та західного життя загалом, які лише нещодавно почали

використовуватися в українській культурі, через що не були в ній вповні засвоєні. Тому під час перекладу зазначених реалій перекладачеві необхідно зберігати максимальну уважність, аби адаптувати їх максимально доступно й без втрати змісту для україномовного реципієнта.

2.5. Транслітерація при перекладі евфемізмів англомовного політичного дискурсу українською мовою

Ще одним частотним способом перекладу евфемізмів англомовного політичного дискурсу постає транслітерація.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту із виступу Марко Рубіо: *Los Angeles, you are looking at the new voice of Speedy Gonzales* [80].

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Лос-Анджелесе, до вашої уваги – новий голос Швидкого Гонсалеса.*

Наступний компонент аналізованого фрагменту, залучений до аналізу, пов'язаний із артефактами американської культури, зокрема, мультиплікації. Йдеться про такого персонажа, згаданого Марко Рубіо, як *Speedy Gonzalez*. Це герой популярних мультфільмів, найшвидше мишеня на світі. Додатковий комічний ефект тут створюється завдяки тому, що сам політик є латиноамериканцем за походженням, як і персонаж, про якого він розповідає, запам'ятався американському глядачеві завдяки своєму невитравному мексиканському акценту.

Зазначений персонаж є достатньо відомим українському реципієнтові. Тому пропонуємо комбінований варіант перекладу із використанням кількох різновидів лексико-семантичних трансформацій. Так, зокрема, ім'я *Speedy* цілком можна перекласти за допомогою калькування, внаслідок чого отримуємо прикметник *Швидкий*. Подібна адаптація імен персонажів мультфільмів, що вийшли іноземною мовою, є достатньо традиційною для української перекладацької культури. Враховуючи, що творцем персонажа є

автор серії мультфільмів про нього, а не конгресмен Марко Рубіо, подібний підхід є цілком обґрунтованим, адже американський політик сам запозичив персонажа для свого виступу з іншого культурного пласту. Натомість, прізвище мультиплікаційного героя перекладаємо за допомогою такого різновиду лексико-семантичної трансформації, як транслітерація: *Гонсалес*. Подібний перекладний варіант повністю відповідає вимогам української мови, які висуваються до адаптації іспаномовних прізвищ.

Розглянемо закономірності перекладу наступного фрагменту зі виступу Маріанни Вільямсон: *The one thing people get really upset about is when they find out I'm vegan* [80].

У цьому фрагменті Маріанна Вільямсон звертає увагу своїх слухачів на те, наскільки неадекватною є реакція пересічних людей на елементарні побутові звички знаменитостей. Як приклад американська політикиня наводить власну приналежність до харчової субкультури веганів – себто людей, які повністю відмовляються від споживання продуктів тваринного походження. Маріанна Вільямсон щиро здивована тим, наскільки багато уваги приділяється цим, здавалося б, дрібницям, що йде врозріз із таким ключовим правом людини, як право на те, аби самостійно обирати що-небудь у власному житті.

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Люди дуже засмучуються, коли дізнаються, що я – веган.*

На нашу думку, в цьому випадку немає причин удаватися до використання описового чи конкретизаційного перекладу, адже реалія, про яку йдеться, не є абсолютно новою для українського суспільства, і вітчизняний реципієнт цілком може зрозуміти, про що йдеться у виступі американської політичної діячки. Ідеологія веганства, або ж відмови від споживання продуктів тваринного походження, набуває наразі в Україні значного поширення, тому англomовну лексему *vegan* можна легко відтворити за допомогою української графіки без жодної втрати сенсу: *веган*.

У цьому випадку доречним виглядає використання такого підтипу транскодування, як транслітерація, адже оригінальна графічна форма англійського слова адаптується до умов української мови за допомогою притаманних їй засобів.

Розглянемо закономірності перекладу фрагменту із виступу Маріанни Вільямсон: *Yep, unemployment is a side effect. That is definitely... I lost my sitcom when I came out and... It's not like nobody warned me* [80].

Пропонуємо такий варіант перекладу зазначеного фрагмента українською мовою: *Так, втрата роботи є побічним ефектом. Це точно... Я втратила свій ситком, коли зробила камінг-аут. і... Це не той випадок, коли мене ніхто не попереджав.*

Фрагмент *I lost my sitcom* пропонуємо перекласти за допомогою такого різновиду лексико-семантичної перекладацької трансформації, як транскодування. Цей вибір зумовлений тим фактом, що ситком як жанрова форма досить успішно адаптований українськими кіновиробниками, відтак, є добре знайомим вітчизняному реципієнтові, який не потребує додаткових пояснень значення наведеного слова. У цьому випадку доречним виглядає використання такого підтипу транскодування, як транслітерація, адже оригінальна графічна форма англійського слова адаптується до умов української мови за допомогою притаманних їй засобів, а звучання перекладного слова набуває додаткових особливостей порівняно зі звучанням слова оригінального.

Для визначення найбільш частотних перекладацьких стратегій, використаних при перекладі евфемістичних одиниць англомовних політичних текстів українською мовою, було здійснено кількісне обрахування матеріалу дослідження. Найчастіше застосовувалися такі перекладацькі стратегії: контекстуальна заміна (29% випадків перекладу); генералізація (20% випадків перекладу); конкретизація (15% випадків перекладу); додавання (13% випадків перекладу); описовий переклад (10%

випадків перекладу); калькування (8% випадків перекладу); транслітерація (5% випадків перекладу).

Співвідношення частотності вживання перекладацьких стратегій, що були використані при перекладі евфемістичних одиниць англомовних політичних текстів українською мовою, представлено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1. Співвідношення частотності вживання перекладацьких стратегій, що були використані при перекладі евфемістичних одиниць англомовних політичних текстів українською мовою

Отже, вибір того чи іншого способу передачі евфемістичних одиниць українською мовою залежить від багатьох чинників, у тому числі від структури одиниці евфемістичної лексики чи скорочення, традицій адаптації певних груп евфемістичних одиниць. Особливі труднощі становлять випадки перекладу евфемістичних одиниць політичного дискурсу, що не мають еквівалентів у міжнародній та політичній лексиці.

Висновки до розділу 2

Для визначення закономірностей відтворення англомовних евфемістичних одиниць політичного дискурсу в українському перекладі ми звернулися до детального розгляду особливостей перекладу англомовних

евфемістичних одиниць. Усього до аналізу було залучено 300 прикладів уживання евфемістичних одиниць.

Генералізація та конкретизація були використані в 35% від загальної кількості випадків перекладу англомовних евфемізмів у політичних текстах. Генералізація була застосована у випадках, коли в оригінальному тексті містилися занадто локальні події. Натомість, використання конкретизації було зумовлене потребою в наведенні більш точного найменування певної реалії для виокремлення її серед родових аналогів.

Контекстуальна заміна була представлена в 29% від загальної кількості випадків перекладу англомовних евфемізмів у політичних текстах. Її використання було доречним у випадках, коли для безперешкодного розуміння та перекладу евфемістичних одиниць і скорочень перекладачеві необхідно бути добре знайомим із тематикою письмового чи усного тексту, що містить зазначені одиниці евфемістичної лексики.

Додавання та описовий переклад разом склали 23% (13% та 10% відповідно) від загальної кількості випадків перекладу англомовних евфемізмів у політичних текстах. Використання додавання та описового перекладу дозволило повноцінно розкрити українському реципієнтові окремі реалії американського та західного життя загалом, які лише нещодавно почали використовуватися в українській культурі, через що не були в ній вповні засвоєні.

Калькування було представлене у 8% від загальної кількості випадків перекладу англомовних евфемізмів у політичних текстах. Його використання було обґрунтоване у випадках, коли утворений таким чином перекладний відповідник не порушує норми вживання в українській мові. Транслітерація була представлена в 5% від загальної кількості випадків перекладу англомовних евфемізмів у політичних текстах. У цьому випадку оригінальна графічна форма англійського слова адаптується до умов української мови за допомогою притаманних їй засобів.

ВИСНОВКИ

Під евфемізмом розумітимемо альтернативні непрямі найменування жахливого, недоречного, ганебного, підозрілого й небажаного, що використовуються для приховування правди про негативні явища (характеристики) денотата та надають ефекту пом'якшення, внаслідок чого виступають однією із суттєвих умов успішної комунікації, вираженням замаскованої суб'єктивної оцінки явищ і ситуацій тощо. У свою чергу дисфемізм (псевдоевфемізм) визначаємо як цілеспрямоване акцентування, виокремлення негативних сторін (характеристик, якостей тощо), недоліків, погіршення характеристик об'єкта.

Евфемізми більшістю науковців розглядаються лише на лексичному рівні, проте прояв евфемії не можна зводити виключно до заміни одного слова іншим. Для зниження емоційної напруги висловлювання використовують ще й деякі графічні позначення, фонетичні заміни, словотвірні афікси.

У лінгвістиці існує три способи евфемізації, які можна віднести до морфологічних способів: негативна префіксація, мейозис та аббревіація. Найважливішим рівнем представлення евфемії в мовленні є лексико-семантичний рівень, на якому відбуваються основні процеси, що сприяють евфемізації мовлення. Головними способами формування евфемізмів на даному рівні є: метафоризація значень; метонімізація значень; металепис (різновид метонімії); поляризація значень; запозичення та терміни.

Політична коректність є молодим феноменом, що швидко розвивається. Він став невід'ємною частиною мовної картини світу сучасної людини і міцно закріпився в соціально-політичному житті лінгвокультурної спільноти англійських країн.

Безсумнівно, явище політкоректності вплинуло на мовну норму сучасної англійської мови, особливо на лексику, оскільки саме цей рівень

мовної системи є найбільш рухливим та реактивним стосовно різних змін та новацій у суспільстві. Наразі політично коректна лексика активно використовується носіями сучасної англійської мови і продовжує впливати на численні сфери життя людей.

Для визначення закономірностей відтворення англомовних евфемістичних одиниць політичного дискурсу в українському перекладі ми звернулися до детального розгляду особливостей перекладу англомовних евфемістичних одиниць. Усього до аналізу було залучено 300 прикладів уживання евфемістичних одиниць.

Найчастіше застосовувалися такі перекладацькі стратегії: контекстуальна заміна (29% випадків перекладу); генералізація (20% випадків перекладу); конкретизація (15% випадків перекладу); додавання (13% випадків перекладу); описовий переклад (10% випадків перекладу); калькування (8% випадків перекладу); транслітерація (5% випадків перекладу).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ажнюк Л. Конфліктний медійний текст як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика*. 2013. Вип. 27. С. 18-32.
2. Арешенков Ю. «Стиль» як категоріальне поняття стилістичної науки. *Науковий вісник Чернівецького університету / наук. ред. : Н. Гуйванюк*. Чернівці, 2001. Вип. 117-118 : Слов'янська філологія. С. 3-10.
3. Ачилова В. Парцеляція як один із прийомів експресивного синтаксису. *Учені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». 2011. Т. 24(63). № 2. С. 25-31.
4. Бацевич Ф. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів, 2010. 336 с.
5. Белецька А. Пейоративна лексика як засіб впливу у політичному дискурсі. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1941>
6. Бергсон А. Сміх: Нарис про значення комічного. Київ, 1994. С. 19.
7. Богатько В. Синтаксис і стилістика неповних речень у мові сучасної української періодики. Вінниця, 2010. 176 с.
8. Бойко Н. Українська експресивна лексика: семантичний, лексикографічний і функціональний аспекти: Монографія. Ніжин, 2005. 552 с.
9. Бондаренко О., Буткевич М. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. Київ, 2015. 64 с.
10. Вакуленко М. Методологічні засади вивчення наукової термінології. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2(2). С. 16-21.
11. Вакуленко М. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз: монографія. Івано-Франківськ, 2015. 361 с.

12. Гордієнко А. Лічильні слова як особливість китайської мови. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науковопрактичної конференції «Україна-Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства»* / за заг. ред. І. Чепурної. Вип. 1. Старобільськ, 2016. С. 27-33.
13. Гриценко П. Ідіолект і текст. *Лінгвостилістика: об'єкт – стиль, мета – оцінка* : зб. наук. праць, присв. 70-річчю від дня народження проф. С. Єрмоленко / відп. ред. : В. Скляренко. Київ, 2007. С. 16-43.
14. Гуань С. Проблемні аспекти класифікації англійських запозичень у китайській мові. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науковопрактичної конференції «Україна-Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства»* / за заг. ред. І. Чепурної. Вип. 1. Старобільськ, 2016. С. 39-47.
15. Деренчук Н. Особливості формування маніпулятивної стратегії в українському політичному дискурсі. *Проблеми гуманітарних наук. Філологія*. 2012. № 38. С. 357-364.
16. Дідух Х. Ідіостиль як відображення авторської картини світу. *Філологічні науки. Риторика і стилістика*. URL: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2012/Philologia/2_111114.doc.htm
17. Дмитрук О. Маніпулятивні стратегії в сучасній англійській комунікації (на матеріалі текстів друкованих та Інтернет-видань 2000-2005 рр.): автореф. дис.канд. філол. наук: 10.02.04. Київ. 2006. 19 с.
18. Дойчик О. Ідіостиль Джуліана Барнса у лінгвоконцептуальному вимірі: дис.... к. філол. н. : спец. 10.02.04. Германські мови. Івано-Франківськ, 2012. 240 с
19. Зірка В. Мовна парадигма маніпулятивної гри в рекламі : автореф. дис. д-ра філол. наук : 10.02.02. К., 2005. 32 с.
20. Ільницька Л. Особливості використання сугестивних та маніпулятивних технологій у сучасному англійському політичному

дискурсі. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2010. С. 115-125.

21. Ільченко А., Руда Н. Явище парцеляції в китайській мові (на матеріалі китайської розмовної драми). *Китаєзнавчі дослідження*. 2022. № 2. С. 90-103.

22. Ільченко А. До проблеми ідентифікації та класифікації парцельованих конструкцій у творах жанру хуацзю. *Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2022. С. 93-96.

23. Козак С. Комунікативні стратегії як засіб маніпулятивного впливу в англomовних прес-релізах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологічна. 2012. № 23. С. 68-70.

24. Костенко Н. Досвід контент-аналізу: моделі та практики: [монографія]. К., 2003. 200 с.

25. Корнійчук Ю. Маніпулятивний вплив у політичному англomовному дискурсі. *Студентські наукові записки*. Серія «Філологічна». 2009. № 2. С. 83-87.

26. Коткова Л. Ідіостиль, індивідуальний стиль і ідіолект: проблеми розмежування. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Серія : Філологічні науки. 2012. Кн. 2. С. 26-29.

27. Кочан І. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові : Монографія. Львів, 2004. 519 с.

28. Крейг Р. Інтернет-журналістика : робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. К., 2007. 324 с.

29. Кучерова О. Оповідна структура новинного дискурсу: оповідні характеристики та принципи побудови. *Наукові записки*. 2008. Т. 85. С. 75-77.

30. Лебедева Д. Фонетичні запозичення в китайській мові. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції «Україна-*

Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства» / за заг. ред. І. Чепурної ; Вип. 1. Старобільськ, 2016. С. 76-83.

31. Левченко Л. Психологічні особливості діяльності засобів масової інформації. *Людина і політика*. 2001. № 2. С. 103-108.

32. Лекант П. Лінгвістика тексту в інтерпретації І. Ковалика. *Актуальні проблеми українського словотвору*. Івано-Франківськ, 1995. С.81-82.

33. Літературознавчий словник-довідник / Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. К., 1997. 752 с.

34. Ляшук А. М. Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: Автореф. дис. канд. ... філол. наук: К., 2007. 22 с.

35. Мерзлюк Д., Янчук О. Семантичні особливості категорії результативності в сучасній китайській мові. *Китаєзнавчі дослідження*. 2022. № 4. С. 124-135.

36. Назар Р. Парцеляція як засіб експресивізації репортажу. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*. Серія «Лінгвістичні науки». 2012. № 14. С. 214-220.

37. Остроушко О. Лексичні трансформації при перекладі англійських інформаційних текстів українською мовою. К., 2010. 208 с.

38. Переломова О. Мовний аспект ідіостилю Валерія Шевчука. URL: <http://dspase.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31880/32-Perelomova.pdf>

39. Піронкова О. Соціокультурна гетерогенність новин в національному медіа просторі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук : спец. 22.00.04. К., 2003. 15 с.

40. Ришкевич І. До проблеми ідіостилю автора в художній літературі. *Актуальні проблеми романо-германської філології* : матеріали III наук.-практ. семінару. Луцьк, 2014. С. 283-285.

41. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. С. 173.
42. Семенюк О. Ідіостиль автора як відображення його картини світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 39. Т. 2. С. 82-85.
43. Семків Р. Самоусвідомлення, ідентичність та їх співвіднесеність із формами комізму в художній літературі: формулювання гіпотез. *Tertium non datur: проблема культурної ідентичності в літературно-філософському дискурсі XIX-XXI ст.* : колективна монографія. Київ, 2014. С. 108.
44. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору: методологія, архітектоніка, варіативність [на матеріалах сучасної газетної публіцистики]: монографія. К., 2002. 392 с.
45. Сіверченко К. Особливості тонів у китайській мові. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науковопрактичної конференції «Україна-Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходовознавства»* / за заг. ред. І. Чепурної. Вип. 1. Старобільськ, 2016. С. 102-107.
46. Сінькевич О. Політкоректність в контексті глобалізаційних процесів сучасності. *SWorld*. 2013. № 2. С. 10-15.
47. Сіріньок-Долгарьова К. Глобальний новинний дискурс: тенденції функціонування англомовних інтернет-медіа : монографія. К., Запоріжжя, 2012. 183 с.
48. Собецька Н. Вживання фемінітивів як прояв гендерної культури. *Молодий вчений*. Тернопіль, 2016. С. 375-378.
49. Сологуб Н. Поняття «індивідуальний стиль письменника» в контексті сучасної лінгвістики. *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць / наук. ред. : Н.В. Гуйванюк. Чернівці, 2001. Вип. 117-118 : Слов'янська філологія. С. 34-38.
50. Ставицька Л. Про термін ідіолект. *Українська мова*. 2009. № 4. С. 3–15.

51. Ткаченко А. Індивідуальний стиль: феноменологія / типологія; динаміка / статика (на матеріалі творчості українських поетів 60–90-х років ХХ ст.) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.06; 10.01.01. Київ, 1998. 36 с.
52. Тупиця О. Безеквівалентна лексика: проблеми визначення. Дрогобич, 2011. 120 с.
53. Ушкалов Л. Реалізм – це есхатологія : Панас Мирний. Харків, 2012. С. 11-12.
54. Чабаненко В. Основи мовної експресії. Київ, 1984. 169 с.
55. Чабаненко М. Інтернет-видання України: становлення та особливості розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 27.00.04 «Теорія та історія журналістики». Запоріжжя, 2010. 19 с.
56. Чічановський А. Новина в журналістиці: проблеми практичної політики. К., 2003. 48 с.
57. Шулінова Л. Аспекти ідіостилістичного аналізу. *Слов'янські мови і сучасний світ* : [зб. наук. пр.]. К., 2000. С. 25-33.
58. Шульц В. Новина. *Публіцистика. Масова комунікація: медіа-енциклопедія*. К., 2007. С. 502-537.
59. Balczyńska-Kosman A. Język dyskursu publicznego w polskim systemie politycznym. *Środkowoeuropejskie studia polityczne*. 2013. Nr 2. S. 143-153.
60. Bralczyk J. O języku polskiej polityki lat 80-tych i 90-tych. Warszawa, 2003.
61. Brzozowski P. Język polityki jako podstawowe narzędzie działania politycznego i nieodłączny atrybut władzy w świetle produkcji dyskursu prawdziwościowego. *Dialogi Polityczne*. 2004. Nr 1. S. 67-77.
62. Cameron D. Demythologizing Sociolinguistics: Why Language Does Not Reflect the Society. *Ideologies of Language*, ed. by J.E. Joseph. London, 1990. P. 79-93.

63. Chilton P., Schaeffner C. Discourse and politics. *Discourse Studies: A multidisciplinary introduction*. vol. 2: Discourse as Social Interaction, London, 1997. P. 206-230.
64. Davis A. Politicized Language. *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. ed. R. E. Asher, Oxford, New York, 1994. P. 3211-3214.
65. Dijk T. A. van. Discourse, context and cognition. URL: <http://www.discourse-in-society.org/teun.html>
66. Dobek-Ostrowska B., Frasz J., Ociepka B. Teoria i praktyka propagandy. Wrocław, 1997.
67. Fairclough N., Duszak A. Wstęp. Krytyczna analiza dyskursu – nowy obszar badawczy dla lingwistyki i nauk społecznych. *Krytyczna analiza dyskursu*, red. A. Duszak, N. Fairclough. Kraków, 2008. S. 7-29.
68. Fraser B. What are discourse markers? *Journal of pragmatics*. 1999. 31. P. 931-952.
69. Gajda S. Tekst/dyskurs oraz jego analiza i interpretacja. *Współczesne analizy dyskursu. Kognitywna analiza dyskursu a inne metody badawcze*, red. M. Krauz, S. Gajda. Wrocław, 2005. S. 11-20.
70. Graber D.A. Political Languages. *Handbook of Political Communication*, ed. by D.D. Nimmo, K.R. Sanders, Beverly Hills, London, 1981. S. 195-224.
71. Huckin T. N. Discourse Analysis. URL: http://www.exchanges.state.gov/education/engteaching/publs/BR/functionalsec3_6.htm
72. Kamińska-Szmaj I. Upowszechnianie nowych słów i znaczeń we współczesnych dyskursach medialnych. *Dyskursy trzeciego tysiąclecia*, red. E. Pajewska. Szczecin, 2013. S. 87-99.
73. Kołakowska A. Imagine: Intelktualne źródła poprawności politycznej. *Wojny kultur i inne wojny*. Warszawa, 2012. 312 p.
74. Kujawa I. Strategie dyskursu polityki a medialny obraz świata (na materiale współczesnej prasy niemieckiej). *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF, Philologiae*. 2009. Vol. XXVII. S. 43-58.

75. Laskowska E. Style dyskursu publicznego. *Styl, dyskurs, media*, red. B. Bogołębska, M. Worsowicz. Łódź, 2010. P. 179-186.
76. Pawełczyk P. Socjotechniczne aspekty gry politycznej. Poznań. 2000.
77. Ravitch D. Multiculturalism: E Pluribus Plures. *Are You Politically Correct?: Debating America's Cultural Standards*. Buffalo, N.Y., 1993. P. 165–185.
78. Walczak B. Co to jest język polityki? *Język a kultura*, pod red. J. Anusiewicza i B. Sicińskiego. Wrocław, 1994. S. 15-20.
79. Wodak R. Wstęp: badania nad dyskursem. *Jakościowa analiza dyskursu w naukach społecznych*, red. R. Wodak, M. Krzyżanowski. Warszawa, 2011. S. 11-48.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

80. The American Presidency Project: Debates 1960-2024. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-documents-archive-guidebook/presidential-campaigns-debates-and-endorsements-0>

ДОДАТКИ

Перелік евфемізмів, використаних у дослідженні

1. people with disabilities;
2. physically-challenged;
3. physically handicapped;
4. differently-abled;
5. hard-of-hearing;
6. visually oriented;
7. hearing-impaired;
8. aurally impaired;
9. visually impaired;
10. mentally challenged;
11. mentally handicapped;
12. mental home;
13. mental hospital;
14. mental health clinic;
15. mental institution;
16. cognitively impaired;
17. (children) with learning difficulties;
18. psychologically disadvantaged;
19. special needs people;
20. social disease;
21. long illness;
22. new-growth;
23. neoplasm;
24. TB;
25. be sick;
26. regurgitate;
27. heave;
28. perspiration;

29. intoxicated;
30. tipsy;
31. inebriated;
32. under the influence;
33. anticipating;
34. expectant;
35. expecting a child;
36. carrying a child;
37. eating for two;
38. in a delicate condition;
39. preppers/ prego;
40. up the duff;
41. in the pudding club;
42. up the spout;
43. have a bun in the oven;
44. in the family way;
45. expression lines;
46. aesthetically challenged;
47. person with alternative body image;
48. chubby;
49. plus-size;
50. curvy;
51. ample;
52. pleasantly plump;
53. full-figured;
54. well-fleshed;
55. a Renoir woman;
56. of classic proportions;
57. big-boned;
58. differently sized;

59. longer-living;
60. mature;
61. senior citizen;
62. older person;
63. goldenager;
64. advanced in years;
65. in the sunset years;
66. African American;
67. People of colour;
68. Native American;
69. Cherokee;
70. Navajo;
71. Latino/Chicanos;
72. Latin American;
73. X-mas;
74. gosh;
75. JC;
76. heck;
77. fight to glory;
78. eternal rest;
79. put to sleep;
80. fall asleep;
81. fall out;
82. decease;
83. pass away;
84. be gone;
85. depart;
86. join the majority;
87. go west;
88. go to a better world;

89. the deceased;
90. the late;
91. remove;
92. casket;
93. reactivation;
94. mole;
95. armed struggle;
96. military actions;
97. regime change;
98. open fire;
99. commit obstruction of justice;
100. underdeveloped;
101. underprivileged;
102. with low income;
103. needy;
104. job seeker;
105. at liberty;
106. non-waged;
107. involuntarily leisured;
108. sanitation engineer;
109. garbologist;
110. environmental hygienist;
111. custodian;
112. housekeeper;
113. hairstylist/beautician;
114. lady of the night;
115. working girl;
116. sex worker;
117. customer service;
118. attendant;

119. chairperson/chair;
120. convenor;
121. coordinator;
122. fisher;
123. rail vehicle operator;
124. police officer;
125. fire fighter;
126. salesperson;
127. flight attendant;
128. waitron/server;
129. spokesperson;
130. camera operator;
131. supervisor;
132. mail carrier;
133. headteacher;
134. executive;
135. rancher;
136. domestic engineer;
137. stay-at-home parent/ stayat-home mom;
138. afro-american;
139. big-boned;
140. relocation center;
141. between jobs;
142. golden age;
143. under the weather;
144. motivationally deficient;
145. bit the dust;
146. bought the farm;
147. go to a better place;
148. go under;

149. sleep away;
150. pass into the next world;
151. leave the land of the living;
152. put on the spot;
153. put to the sword;
154. put to sleep;
155. put against a wall;
156. self-execution;
157. self-violence;
158. black prince;
159. black gentleman;
160. old Roger;
161. the old boy;
162. special weapons;
163. special operations;
164. strategic withdrawal;
165. people's party;
166. people's republic;
167. armed struggle;
168. conflict;
169. confrontation;
170. incident;
171. operation;
172. weakness for the drink;
173. weakness for the horses;
174. sugar;
175. white lady;
176. white girl;
177. China white;
178. mary jane;

179. green grass;
180. economically disadvantaged;
181. pre-enjoyed vehicle;
182. courtesy call;
183. genuine imitation leather;
184. restroom;
185. washroom;
186. gents' room;
187. little boys' room;
188. ladies' room;
189. to let somebody go;
190. physically challenged;
191. adult beverages;
192. economical with the truth;
193. the birds and the bees;
194. to put an animal down to sleep;
195. on the streets;
196. a few sandwiches short of a picnic;
197. to kick the bucket;
198. the deceased;
199. to join the majority;
200. not clever;
201. unkind;
202. be gone;
203. depart;
204. join the majority;
205. go west;
206. go to a better world;
207. the deceased;
208. the late;

209. remove;
210. casket;
211. reactivation;
212. mole;
213. armed struggle;
214. military actions;
215. regime change;
216. open fire;
217. commit obstruction of justice;
218. underdeveloped;
219. underprivileged;
220. with low income;
221. needy;
222. job seeker;
223. at liberty;
224. non-waged;
225. involuntarily leisured;
226. sanitation engineer;
227. garbologist;
228. environmental hygienist;
229. custodian;
230. housekeeper;
231. hairstylist/beautician;
232. lady of the night;
233. working girl;
234. sex worker;
235. customer service;
236. attendant;
237. chairperson/chair;
238. convenor;

239. coordinator;
240. fisher;
241. rail vehicle operator;
242. police officer;
243. fire fighter;
244. salesperson;
245. undernourishment;
246. depression;
247. penniless;
248. deprived;
249. low-income family;
250. mortician;
251. funeral director;
252. an early retirement opportunity;
253. career transition;
254. staff is being reengineered;
255. partially proficient;
256. learning opportunity;
257. incomplete success;
258. sanitation engineer;
259. to meet your maker;
260. To go west;
261. To pop one's clogs;
262. To take a dirt nap;
263. Happy Holidays;
264. the other place;
265. Sam Hill;
266. Tarnation;
267. Old Nick;
268. Old Roger;

269. black Sam;
270. the dark one;
271. to have temporary negative cash flow;
272. socially deprived;
273. economically disadvantaged;
274. in reduced circumstances;
275. substandard housing;
276. economically depressed neighbourhood;
277. culturally deprived environment;
278. fallen off the back of a lorry;
279. stolen;
280. overweight;
281. corpulent;
282. big boned;
283. full-figured;
284. having a mature figure;
285. mentally challenged;
286. motivationally challenged;
287. chronologically challenged;
288. tired and over-emotional;
289. wasted;
290. at peace with floor;
291. caught the Irish flu;
292. count Drunkula;
293. dead to the world;
294. to do number one;
295. to do wee-wee;
296. to take a leak;
297. to drain the lizard;
298. to commit terminological inexactitude;

299. to relay misinformation;
300. to be economical with the truth.